

STUDENTOMBUDETS ÅRSRAPPORT

Studieåret 2020/2021

Maren Anne Kvaløy
studentombud

INNHold

1. Innledning - om rapporten	3
<i>Formål</i>	3
<i>Om studentombudsrollen</i>	3
Lovpålagt ordning.....	3
Mandat	4
Grunnleggende verdier	4
2. Henvendelser fra studenter	5
<i>Studentombudets behandling av henvendelser</i>	5
Oppfølgingsmetode.....	5
<i>Fakultetsfordeling</i>	6
<i>Kategorifordeling</i>	8
3. Saker og anbefalinger	9
<i>Særlig om kategorien eksamen</i>	9
Eksamen – fusk og plagiat	10
<i>Særlig om kategorien opptak/studierett</i>	13
<i>Særlig om kategorien studierelatert</i>	14
<i>Særlig om kategorien administrativt</i>	15
<i>Særlig om kategorien læringsmiljø</i>	17
Veiledning.....	18
<i>Særlig om kategorien tilrettelegging</i>	19
Aktivitetsplikt	20
<i>Særlig om kategorien praksis</i>	21
<i>Særlig om kategorien koronarelatert</i>	22
<i>Særlig om kategorien PhD</i>	23
4. Andre oppgaver	23
<i>Kommunikasjon og promotering</i>	24
Fast e-post til alle studenter ved UiS.....	24
Fysiske besøk ved institutt/fakultetet/enheter.....	24
PhD-kandidatene.....	24
Studentorganisasjonen, StOr.....	25
<i>Deltakelse i arbeidsgrupper/møter</i>	25
Ansattinitierte møter med studentombudet	25
Kontakt med studenttillitsvalgte	25
Læringsmiljøutvalgsobservatør	25
«Tilgang» til ledelsen.....	26
5. Nettverk, konferanser og møter utenfor UiS	26
Nettverk.....	26

Mindre høyskoler og fagskoler	27
6. Endelig – en oppsummering av ombudsåret 2020/2021	27
Vedlegg	29
<i>Kategoribeskrivelse.....</i>	<i>29</i>
<i>Mandat</i>	<i>31</i>

FORORD

«Det har vært et år utenom det vanlige», konkluderte jeg i avslutningsordene i studentombudets rapport for studieåret 2019/2020. Det samme kan sies om 2020/2021. Og ikke bare har det vært et år utenom det vanlige; for å si som Øystein Sunde: «Det var det året det var så bratt». Studieåret 2020/2021 har vært bratt. Det er i motbakke det går oppover, sies det. Om studentene har følt at det har gått oppover dette året, er jeg usikker på.

Sommeren 2020 øynet vi håp om normalitet for høstsemesteret. Smittetallene var lave, optimismen høy, og noen dro til og med til utlandet på ferie. Men gleden var kortvarig. Høsten ble bratt, vinteren brattere og våren 2021 måtte noen og enhver klamre seg fast. Det var digital undervisning, hjemmeeksamener og klare restriksjoner på campus. Selv om ingenting kan sammenlignes med den spritvaskede spøkelsesbyen universitetsområdet var våren 2020, bar studieåret 2020/2021 i større grad preg av pandemirøtthet, tærende restriksjoner og lengsel etter normalitet.

Bastian lurte på om han hadde misforstått noe da han satt 14 dager i kantine

De fysiske møtene med studenter i rapporteringsperioden kan telles på en hånd. Men selv om studentombudsrollen skal innebære utstrakt kontakt med studenter, har studieåret 2020/2021 likevel vist at studentene kontakter studentombudet når det trengs. At studentombudsfunksjonen er nyttig i krisetider, viste våren 2020. At studentombudet også er nyttig når det lir på, når studentene er lei av hjemmeeksamen, digital undervisning, manglende kontakt med medstudenter og pandemibekymringer i praksisstudier, har studieåret 2020/2021 fastslått. Det er en takknemlig jobb å hjelpe studentene. Unge studenters pågangsmot, optimisme og evne til å holde ut og klamre seg fast også når det er stupbratt, har gjort jobben som studentombud enda mer interessant og givende.

Jeg tror og håper, i retrospekt, at vi vil kunne si at koronapandemien som motbakkeløp, var utmattende, syrefremkallende og arrdannende, men den fikk oss oppover. Den kostet, men var uten tvil lærerik. For studentene våre fikk dannelsesaspektet et nytt perspektiv. Danning er noe annet enn sosialisering, oppdragelse og utdanning. Det er den enkelte students plikt til å forme seg selv. Selv om UiS-studentene i studiehverdagen kanskje ikke tenker på danning i sin utdanning, kan man tenke at pandemien – på godt og vondt – har bidratt til å forme den enkelte student.

Studentombudet rapporterer årlig til universitetsstyret gjennom årsrapporten. Dette er den tredje årsrapporten fra nåværende studentombud. Formålet med rapporten er å gi et bilde på studentombudets virksomhet i studieåret som har gått, fra 1. august 2020 - 31. juli 2021. Samtidig legges det også opp til en sammenligning av tall med tidligere rapporter. Rapporten legges frem for universitetsstyret ved UiS 2. desember 2021.

Jeg benytter anledningen til å takke universitetsledelsen, studentorganisasjonen (StOr), ansatte og ikke minst studentene ved UiS for et godt samarbeid i studieåret som har gått!

For et år siden avsluttet jeg rapporten med å krysse fingrene for rask utvikling og godkjenning av en covid-19-vaksine. Ett år senere er vaksineringsen i full gang!

Stavanger, november 2021

Maren Anne Kvaløy

studentombud, UiS

(foto: Trond, SMIS, UiS)

1. Innledning – om rapporten

Formål

Studentombudets årsrapport har som formål å gi en oversikt over studentombudets virksomhet i rapportperioden, gjennom statistikk og eksempler fra studenthenvendelser. Rapporten viser de henvendelsene som har kommet til studentombudet i perioden, og er ikke ment å gi et fullstendig bilde av UiS' saksbehandling og praksis innenfor de ulike temaområdene.

I rapportperioden har studentombudet mottatt 272 henvendelser. Dette er en oppgang fra året før på ca. 4,5 %. Henvendelsene kommer fra studenter ved alle fakultet. Det vil redegjøres mer detaljert om disse tallene under.

Årsrapporten for studieåret 2020/2021 er ombudets tredje rapport etter tiltredelse i august 2018. Rapporten gir en oversikt over studenthenvendelsene ombudet har mottatt i studieåret som har gått, ombudets virke og endelig kommentarer og innspill fra studentombudet. Formålet og ønsket er at UiS skal bli enda bedre på saksbehandling og rettsikkerhet, likebehandling, effektivitet og rettferdighet i behandlingen av studentene ved UiS. Målet er at denne rapporten kan være et bidrag til utvikling av universitetet til det beste for våre studenter.

Rapporten er også ment å si noe om studentombudets erfaringer og funn i de sakene som ombudet har arbeidet med gjennom studieåret. En sammenligning med tall fra forrige rapporteringsperioder er naturlig, selv om formålet med rapporten først og fremst er å holde styret orientert om studentombudets arbeid og ombudets erfaring og perspektiv i forhold til studentens studiehverdag ved UiS.

Om studentombudsrollen

Lovpålagt ordning

Studentombudsordningen er relativt ny i Norge. Universitetet i Oslo fikk landets første studentombud i 2013. UiS fulgte etter i 2015. Siden den gang har det blitt etablert nær 20 studentombud i landet. Ordningen med studentombud er imidlertid hverken nytt eller særnorsk. I USA og Canada har det vært studentombud på utdanningsinstitusjonene siden 1960-tallet, mens i Europa ble de første ombudsordningene etablert på 80- og 90-tallet.

4. juni 2019 vedtok Stortinget lovfestet rett til tilgang på studentombud for alle studenter ved norske høyrere utdanningsinstitusjoner og fagskoler. Studentombudsordningen ble med dette lovfestet:

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler ble følgende endret:

§ 4-17 Studentombud

(1) Styret skal sørge for at alle studenter har tilgang til et studentombud.

(2) Studentombudet skal gi studenter råd og hjelp i saker knyttet til deres studiesituasjon. Studentombudet kan ikke instrueres i sitt virke. Studentombudet har taushetsplikt, jf. forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.

(3) Departementet kan gi nærmere forskrift om studentombud.

(lovdata, Uhl av 1. april 2005 nr. 15)

Mandat

Studentombudet er en uavhengig bistandsperson, som har som oppgave å hjelpe, veilede og bistå studentene i studiesituasjonen. Studentombudet ved UiS følger dermed samme modell som de andre studentombudene ved andre utdanningsinstitusjoner i Norge.

Studentombudet skal påse at studentenes rettigheter blir ivaretatt, og at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling. Studentombudet har ikke myndighet til å avgjøre saker, men skal forholde seg nøytral og upartisk både i forhold til studenten(e) som er involvert i en sak, og til utdanningsinstitusjonen. Studentombudet kan likevel kalle inn berørte parter til løsningsfokuserede møter, og komme med innspill som kan bidra til å belyse og løse saker. Studentombudet har også ansvar for å informere om sin funksjon til universitetets studenter samt å gi opplæring i rettigheter og plikter til studenttillitsvalgte. Studentombudets fulle mandat er vedlagt denne rapporten.

Grunnleggende verdier

Studentombudet har noen felles grunnleggende verdier i det arbeidet vi gjør ved våre respektive institusjoner.

Uavhengighet er selve fundamentet for å gjøre en god jobb som studentombud og et derfor en veldig viktig verdi for ombudet.

Studenter som møter utfordringer og problemer i studiesituasjonen kan i mange tilfeller ha mistet, eller være i ferd med å miste, sin tillit til utdanningsstedet. Da er det viktig for studenten å vite at det finnes en uavhengig instans ved UiS som kan gi råd og bistand. Studentombudet har god oversikt over regler og rutiner og kan derfor forstå og forklare hva som har skjedd, hvorfor det har skjedd og bidra til å belyse problemet for studenten. Studentombudets rolle er å se problemstillingen eller utfordringen studenten kommer med fra utsiden og forsøke å hjelpe innenfor gitte rammer. En slik uavhengighet kan bidra til at partene kan tenke kreativt og åpent om ulike muligheter og komme frem til gode løsninger, innenfor det regelverket som gjelder ved UiS.

Studentombudet er *nøytralt og upartisk*. Med det menes at ombudet ikke uttaler seg om politiske spørsmål som rører seg ved UiS. I tillegg er studentombudet upartisk i den forstand at ombudet aldri vil "ta side eller parti" med den ene parten i en sak. Studentombudet er ikke studentens advokat og skal derfor ikke tale studentens sak, men være en upartisk bistandsperson som skal forsøke å belyse og løse saken til beste for alle og innenfor rammen av de regler og rutiner som gjelder ved UiS. Studentombudet kan hjelpe studenter med å finne hvilke argumenter som er relevante for at de skal kunne ivareta sine interesser i en sak, og hjelpe til med å finne ut av og bistå i ulike prosesser. Men ombudet vil ikke eksempelvis skrive en klage for en student, eller føre en sak for en student i universitetets klagenemnd.

Konfidensialitet står sterkt hos studentombudet. Ombudet har taushetsplikt, noe som betyr at når en student besøker kontoret, ringer eller sender epost så skal han eller hun være helt trygg på at det som blir sagt ikke bringes videre. Studentombudet har taushetsplikt om sakene det behandler, både ved UiS og utenfor universitetet.

Studentombudet er *uformelt*. Det skal være et lavterskeltilbud for studenter ved UiS.

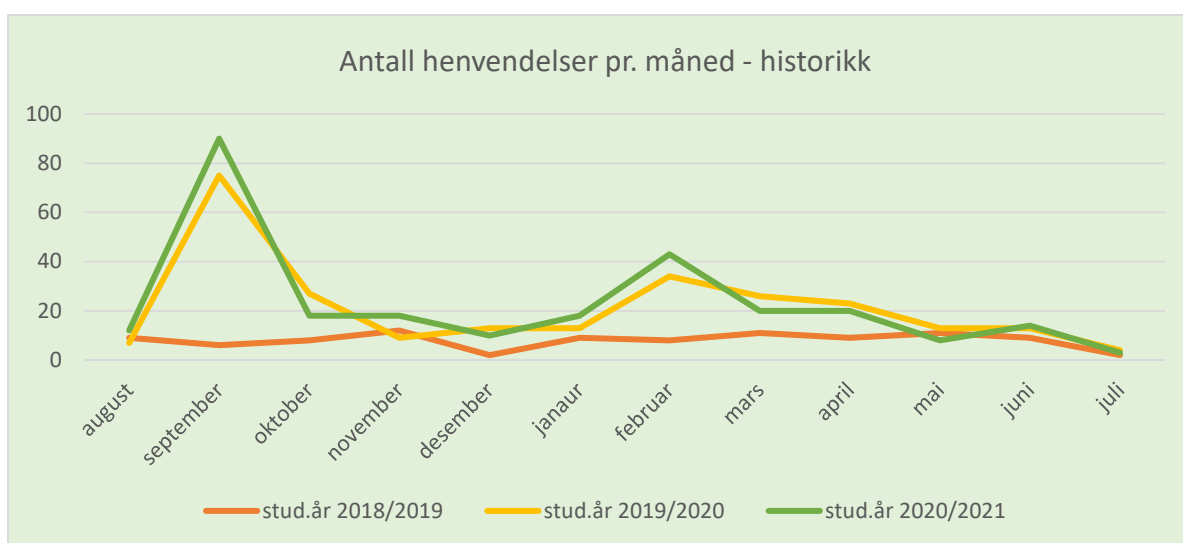
For studentombudet er det viktig at studentene ikke skal føle at det er vanskelig å komme til studentombudet eller at man er til bry når man tar kontakt med ombudet. Ingen sak er for stor eller for liten, og dersom studentombudet ikke kan hjelpe, skal ombudet være en veiviser for studenten slik at studenten får den hjelpen han eller hun trenger.

2. Henvendelser fra studenter

Studentombudets behandling av henvendelser

Det er stor bredde i sakene studentombudet får, både tematisk og i arbeidsmengde. Noen henvendelser kan besvares med en enkel bekreftelse eller et kort svar på et konkret spørsmål, mens andre henvendelser medfører undersøkelser knyttet til gjeldende regelverk, kontakt med aktuelle saksbehandlere på institutt og fakultetet, innkalling av berørte parter til møte om saken, utredning og rimelighetsvurdering både på generelt grunnlag og i den konkrete saken.

Diagrammet under viser hvordan henvendelsene til studentombudet fordelte seg pr. måned i året som har gått, fra 1. august 2020 til 31. juli 2021.

Henvendelsene som kommer til studentombudet, varierer veldig i arbeidsmengde målt i tid. Studentombudet jobber med enkelte større saker over lengre tid, slik at figuren over ikke indikerer arbeidsbyrde per måned. Det er tidspunkt for når henvendelsen kom inn som registreres, uavhengig av hvor lenge det jobbes med saken. September var den måneden med flest henvendelser i studieåret 2020/2021. Diagrammet over viser en mindre økning i antall dette studieåret sammenlignet med den store økningen året før. Årsaken til at måneden september skiller seg ut også dette året, er at studentombudet i starten av september (og februar) sendte en felles e-post til alle studentene ved UiS med informasjon om ombudets rolle og funksjon. På denne måten fikk alle studentene ved UiS informasjon om studentombudsfunksjonen og en direkte oppfordring om å ta kontakt om ønskelig eller ved behov.

Oppfølgingsmetode

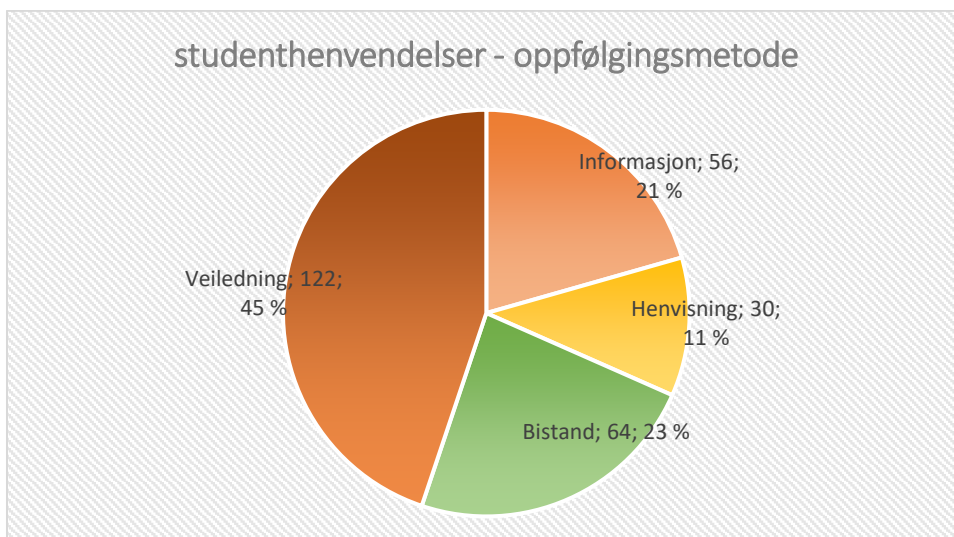
Som vist under, er det i behandling av henvendelsene stor variasjon i oppfølging. Noen studenter ønsker at studentombudet blir med i møter med fakultet eller institutt, mens andre foretrekker å rådføre seg med ombudet uten at dette blir tatt videre. Flere tar også kontakt med studentombudet og rådfører seg i forbindelse med skriving av klager eller skriftlige tilbakemeldinger. En del studenter

ønsker en uavhengig person å diskutere sine opplevelser/problemstillinger/utfordringer med, uten ønske om videre oppfølging.

Studentombudet har taushetsplikt etter forvaltningsloven, og kontakten med studentombudet er alltid konfidensiell. Det er alltid opp til studenten selv i hvor stor grad man ønsker at ombudet skal involveres. Det er også stor variasjon i tidsbruk pr. henvendelse. Noen saker er ferdig behandlet og avklart etter en kort samtale, mens andre kan kreve mange møter, informasjonssinnhenting, utredning og oppfølging over flere uker.

Årets rapport inneholder også en oversikt for å synliggjøre ikke bare kategorisering etter tema i henvendelsene, men også hvordan henvendelsene blir behandlet. Studentombudet har valgt å dele oppfølgingsmetode i fire ulike former for respons:

- Informasjon:** Enveis/engangs kommunikasjon utelukkende med informasjon til studenten.
Veiledning: Frem og tilbake kommunikasjon, oppfølgingsspørsmål, mer informasjon/råd, forklaring om fremgangsmåte
Bistand: Ta saker videre til aktuell instans/ansatt på vegne av student eller for å få mer informasjon, innhente fakta, opplyse saken bedre. Høre fakultet/enhets syn/forklaring.
Henvising: Henvist til annen instans på eller utenfor UiS, med eller uten tilleggsinformasjon.

Noen henvendelser kan kategoriseres i flere kategorier når det gjelder oppfølging. Det er ikke uvanlig at ombudet informerer studenten om for eksempel regelverk knyttet til endringer i utdanningsplan, eller rettigheter i forbindelse med for eksempel tilrettelegging, for så å henvise videre til andre enheter ved UiS for videre oppfølging. Derfor er det valgt en form for rangering¹ av oppfølgingskategoriene over, slik at dersom studentombudet både informerer og henviser, så rangerer informering over henvising i oversikten, og henvendelsen sorterer dermed i kategorien informasjon.

Fakultetsfordeling

Studentombudet registrerer mottatte henvendelser. Henvendelsene kommer via e-post, telefon, SMS, studentombudets facebook-side eller fra studenter som besøker ombudets kontor på campus.

¹ Rangering: 1. bistand, 2.veiledning, 3. informasjon og 4. henvising.

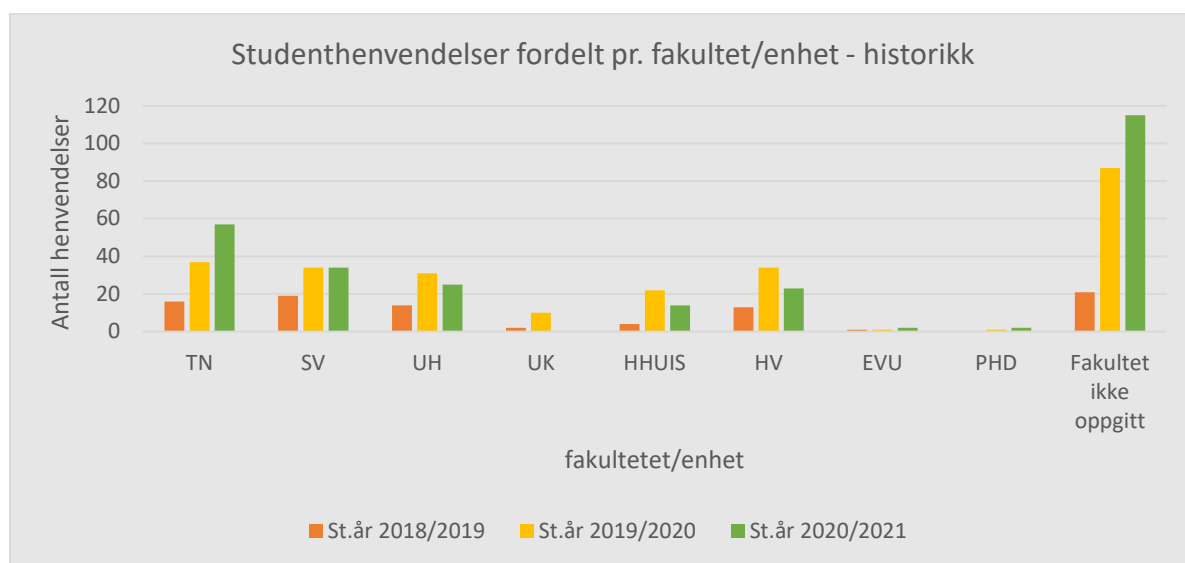
Tabellen under er bakgrunnstall om antall studenter ved UiS innhentet fra NSD Database for statistikk om høyere utdanning. (Tallene er for høst 2020).

Fakultet	Antall studenter høst 2020
Det helsevitenskapelige fakultet (HV)	1400
Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)	2400
Det teknisk- naturvitenskapelige fakultet (TN)	2850
Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora (UH)	3325
Fakultet for utøvende kunsthøgskolen (UK)	250
Handelshøgskolen (HHUiS)	1280
Divisjon for utdanning (EVU-studenter)	905
Sum antall studenter	12410

Fig.2

Studentombudet mottok til sammen 272 studenthenvendelser i studieåret 2020/2021².

Når det gjelder antall henvendelser med ukjent fakultetstilhørighet, som man ser utgjør den største bolken i diagrammet under, påpekes det at studentombudsordningen er et lavterskeltilbud for studentene, og mange studenter som henvender seg til ombudet oppgir ikke hvilket fakultet de studerer ved, og blir heller ikke bedt om å oppgi hvor langt de har kommet i sine studier.

Fig. 3³

Man ser av tabellen over, sammenholdt med fig. 2, at det ikke nødvendigvis er en sammenheng mellom antall studenter ved et fakultet og antall henvendelser til studentombudet pr. fakultet. Så er også kategorien studenthenvendelser som ikke oppgir fakultetstilhørighet desidert størst, noe som

² Henvendelser som er vurdert å falle utenfor mandatet til studentombudet er henvist videre uten å tas med i statistikken. F. eks. studenter som har helseutfordringer og ønsker å snakke med lege eller psykolog, studenter som har spørsmål knyttet til studentsamskipnadens studentboliger, søkere til UiS som ønsker generell studieinformasjon etc. Disse er ikke fremstilt i tabellen under, eller i rapporten generelt.

³ Etter- og videreutdanning (EVU) er ikke et fakultet, men en enhet ved UiS. Ph.d-kandidater er tatt med som en egen enhet i dette diagrammet, selv om de i realiteten er fordelt på de ulike fakultetene.

medfører at man ikke har mulighet til å slå fast den faktiske fordelingen av henvendelser fra de ulike fakultetene.

Kategorifordeling

Henvendelsene fra studentene er inndelt i ulike kategorier, alt etter hva som er hovedansvarlig i henvendelsen fra studenten. Hovedkategoriene⁴ er tilsvarende kategorier som forrige rapport. Rapporten vil redegjøre for henvendelser under hver kategori i egne avsnitt i rapporten (bortsett fra kategorien «Annet», som er henvendelser utenfor studentombudets arbeidsområde).

Å kategorisere henvendelsene studentombudet mottar er ikke alltid like enkelt. Mange av sakene er komplekse og kan inneholde flere ulike problemstillinger i en og samme henvendelse. En klage på f.eks. praksislærer kan kategorisere saken både under praksis, studierelatert og læringsmiljø. Alle sakene er for statistikkens del skjønnsmessig plassert i én enkelt kategori etter en vurdering av hva som er hovedinnholdet og essensen i henvendelsen. Leser av rapporten bes derfor anse kategoriseringen som veiledende.

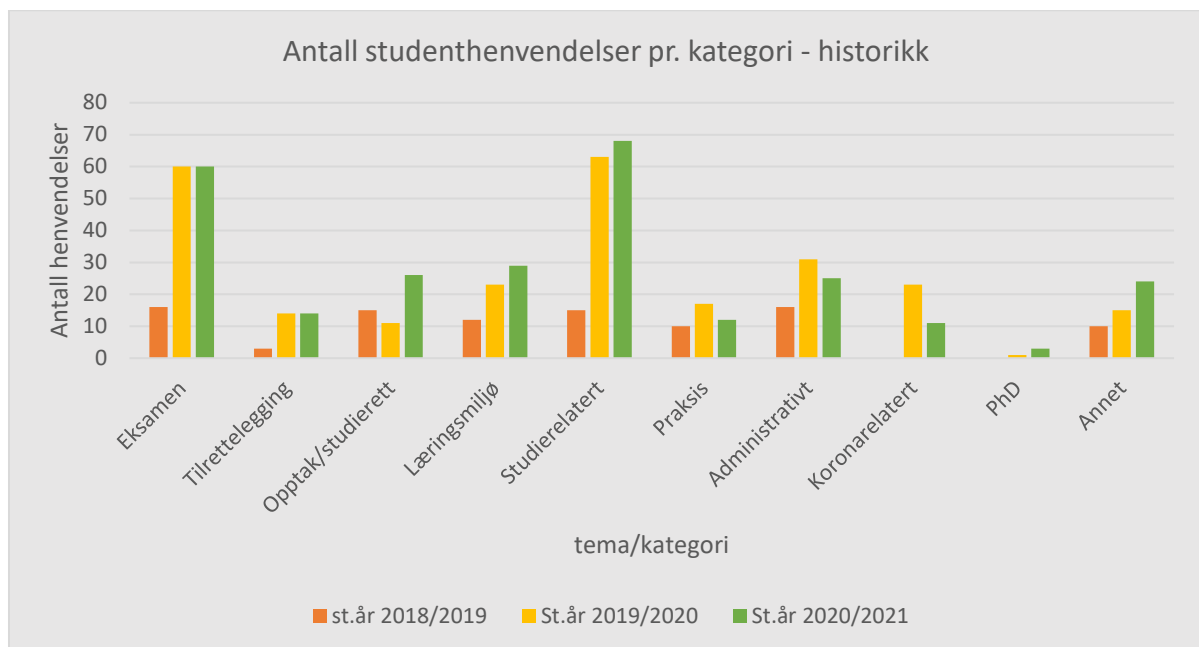

Fig. 4

Som man ser av tabellen over skiller kategoriene Eksamen og Studierelatert seg ut. Disse utgjør nær halvparten av alle henvendelsene som har komme til studentombudet i rapporteringsperioden. Kategorien Studierelatert er en slags samlekategori for alle henvendelser som ikke lett lar seg plassere i noen av de andre kategoriene. Typiske henvendelser her er problemer knyttet til søknader om innpass av emner, problemstillinger omkring det å kombinere jobb og studier, ugunstige forelesningstider, studenter som ønsker å snakke med studieveileder, etc. Når det gjelder kategorien Eksamen omhandler mange av henvendelsene her klage på eksamen i form av sensurklager eller klage på formelle feil. Men mange henvender seg til studentombudet med mer generelle spørsmål og problemstillinger som omhandler eksamen; spørsmål om når man kan forvente sensur, om man har rett på flere forsøk på eksamen, ønske om å utsette eksamen eller manglende arbeidskrav for rett til eksamen.

⁴ Vedlagt rapporten er en nærmere forklaring på hva de ulike hovedkategoriens innhold. Oversikten er ikke uttømmende.

Forrige rapport bar preg av en veldig stor økning i antall henvendelser til studentombudet, en økning på hele 170 %. Selv om studieåret 2019/2020 for alle studenter selvsagt var preget av pandemien, kunne studentombudet konkludere med at det overraskende nok ikke var det som utløste skredet av henvendelser sammenlignet med tidligere.

Heller ikke i pandemistudieåret 2020/2021 kan studentombudet si at korona har vært fellesnevner for mange henvendelser. Den største forskjellen i henvendelser dette studieåret sammenlignet med forrige (om noen) kan paradoksalt nok sies å være en reduksjon/halvering i antall koronarelaterte henvendelser. I tillegg ser man en fordobling av antall henvendelser knyttet til opptak og studierett. Mer om dette senere i rapporten.

Andre kategorier som studentombudet også har hatt med i sin loggføring av henvendelser er kategoriene trakassering og skikkethet. Det er ikke registrert studenthenvendelser knyttet til disse kategoriene for dette studieåret. I utgangspunktet er dette selvsagt gledelig, samtidig som studentombudet vet at kolleger ved andre utdanningsinstitusjoner har flere saker som omhandler både skikkethet og trakassering. At det forekommer tilfeller av trakassering/mobbing av studenter og at det meldes inn saker om skikkethet også ved UiS, må antas, men disse har ikke nådd studentombudet. Andre ombud erfarer at det er nyttig og til god hjelp og støtte for den enkelte student at studentombudet kan bistå også i saker som er særs vanskelige og personlige for den enkelte student. Det er studentombudet ved UiS sitt håp og ønske at også studenter ved UiS kjenner til at studentombudet kan bistå i slik saker.

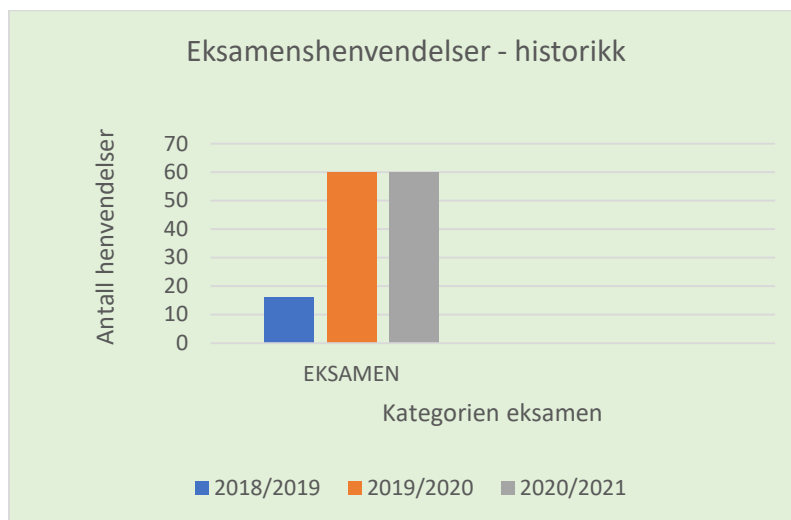
3. Saker og anbefalinger

Særlig om kategorien eksamen

Mange av henvendelsene studentombudet mottar knyttet til eksamen, omhandler klage på sensur, klage på formelle feil ved eksamen, klage på eksamener som krasjer i tid, klage på forsinket sensur eller manglende begrunnelse etc. I studieåret 2020/2021 var det, som året før, 60 slike henvendelser. I disse sakene gir ombudet informasjon, råd og veiledning om regelverk og studentens handlingsalternativer. Andre saker kan omhandle antall forsøk på eksamen, og hva som skal til for å få innvilget et 4. forsøk. Atter andre problemstillinger omhandler det studentombudet vil kalle rigid og på grensen til ikke god forvaltningsskikk.

En førsteårsstudent som hadde levert hjemmeeksamen tre minutter for sent pga tekniske problemer, fikk ikke mulighet til å gå opp til kanteeksamen, da universitetets kriterier for rett til kanteeksamen er at man enten møter opp og deretter trekker seg under eksamen (leverer blank besvarelse), stryker på ordinær eksamen eller kan vise til gyldig fravær på eksamen (jf. studie- og eksamensforskriftens §3-11). Begrunnelsen var at en frist er en frist og for sent levering blir notert og registrert som ikke møtt. Studenter som ikke møter til eksamen, har ikke rett på kanteeksamen, men må vente til neste ordinære eksamen arrangeres. For denne studenten ville det medføre at hen ikke fikk mulighet til å starte på andre året, da eksamen i aktuelt emne var krav for å følge normal studieprogresjon, og ny ordinær eksamen i dette emne ville først arrangeres våren om ett år. En fortvilet student kontaktet studentombudet for hjelp og bistand. Studentombudet mente en rimelighetsvurdering tilsa at studenten burde få tilgang til kante all den tid hen beviselig faktisk hadde møtt til eksamen, og studenten gav også beskjed til fakultetet om at hen fikk tekniske problemer og beviselig ikke fikk levert før tre minutter for sent. Studentombudet reagerte også på at studenten ble opplyst av

administrasjonen på fakultetet om muligheten for å levere sykemelding og dermed få rett til koteeksamen. Dette ville ikke studenten, da hun anså det uetisk. Hun mente det var urimelig å bli registrert som ikke møtt på eksamen da hun faktisk hadde møtt, og enda mer urimelig å levere sykemelding da hun vitte at hun faktisk ikke hadde vært syk. Lang historie kort: Studentombudet skrev på bakgrunn av informasjon fra student og svarbrev fra fakultet til student (hen klagde på formelle feil), en rimelighetsvurdering til fakultetet der disse problemstillingene ble frontet. Studentombudet fikk aldri en tilbakemelding fra fakultetet, men studenten kunne dager senere meddele ombudet at hen fikk gå opp til koteeksamen og fortsette studiene som normalt sammen med sitt kull også påfølgende semester.

Studentombudet registrerer heldigvis få saker der kjernen i saken er slett saksbehandling eller mindre god forvaltningsskikk. Likevel er det i år, som tidligere år, en tendens til at studenter opplever problemer og utfordringer fordi de ikke har fått informasjon, har gått glipp av oppdateringer, eller har blitt feilinformert.

Eksamen – fusk og plagiat

Flere studenter enn tidligere tar kontakt i forbindelse med at de har fått mistanke om fusk på eksamen rettet mot seg. Universitetet har selvsagt rutiner⁵ for behandling av slik mistanke, enten det gjelder skoleeksamen, hjemmeeksamen eller innlevering av oppgave/arbeidskrav. Slike saker oppleves ofte som svært belastende for studenten det gjelder, og mange kontakter studentombudet i fortvilelse. Typiske problemstillinger i den forbindelse er studentens manglende kunnskap om prosessen knyttet til behandling av fuskmistanke, studentens manglende kunnskap om hva som skal til for å bli mistenkt for fusk og studentens redsel for konsekvenser avhengig av sakens utfall.

Studentombudet mener det ikke kun er et problem for den enkelte student når tall viser en markant økning i antall studenter som tas i fusk på eksamen. Da er det også et problem for universitetet. Mer om det under.

⁵ <https://www.uis.no/sites/default/files/inline-images/wgQLthAXSvbyy5T0d5eHt8CMEjDcUaXvZeeMAKdLWAdVWrr4Ct.pdf>

Tall fra UiS' Klagenemnd viser at for hele kalenderåret 2020 var det 40 saker som omhandlet fusk (altså 20 i snitt pr. semester). For året 2021 var det pr. 1. april 2021 45 saker (som antyder et snitt på 90 saker pr semester ved utgangen av 2021). Det er en økning i antall fusksaker på hele 350 % - mer enn en tredobling på et år.

I studieåret 2020/2021 ble nær alle eksamener konvertert til hjemmeeksamen, og med det skjedde også en markant økning i fusksaker.

I universitetets Studie- og eksamensforskrift § 6-1 defineres fusk:

1. Som fusk eller forsøk på fusk ved prøving regnes blant annet:
 - a. Å ha ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under prøving.
 - b. Å presentere andres arbeid som sitt eget.
 - c. Å sitere kilder uten at dette fremgår i oppgaven ved bruk av anførselstegn, kursiv eller annen utheving av den siterte teksten.
 - d. Å sitere eller på annen måte benytte eget tidligere innlevert arbeid uten tilstrekkelig henvisning.
 - e. Å benytte kilder i skriftlige arbeid uten tilstrekkelige henvisninger.
 - f. Ureglementert samarbeid mellom eksamenskandidater eller grupper.
 - g. Å handle i strid med gjeldende regelverk eller retningslinjer for den aktuelle prøvingen.

Det er studentens plikt å sette seg inn i universitetets lover og regler, og derfor kan institusjonen også kreve at den enkelte student tilegner seg kunnskap om hva fusk er. Likevel, studentombudets erfaringer det siste året, tilsier en viss rettsvillfarelse hos en del studenter når det gjelder fusk. Det er betimelig, slik ombudet ser det, at institusjonen i større grad sørger for at studentene på den ene siden forstår hva fusk faktisk er og hva det innebærer, men studentombudet mener også, på den andre siden, at universitetet bør stille seg spørsmålene:

- *Hva er «ulovlige hjelpemidler»?*
- *Hva er «tilstrekkelig henvisning»?*
- *Når gjør man andres arbeid til sitt egen?*
- *Hva er «ureglementert samarbeid»?*

Flere studenter enn tidligere har tatt kontakt med studentombudet fordi de ikke visste at den kommunikasjonen de hadde hatt med medstudenter under hjemmeeksamen ble tolket som «ureglementert samarbeid», eller at bruk av tekst fra eget tidligere arbeid uten henvisning til seg selv, var plagiat – altså ikke tilstrekkelig henvisning.

Tall fra Felles klagenemnd⁶ viser at blant alle fusksaker er det plagiat og ureglementert samarbeid som er hyppigste årsaker til fusk.

⁶ Felles klagenemnd behandler klager på enkeltvedtak fattet med hjemmel i universitets- og høyskoleloven § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9.

Fuskesaker i 2019, 2020 og 2021

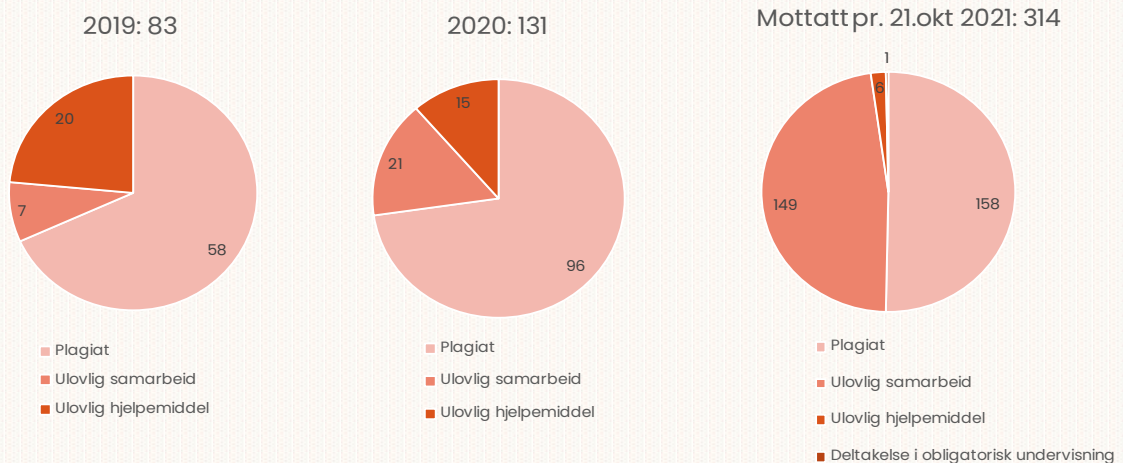

Diagram fra Felles Klagenemnd, oktober 2021

Eksamen skal sikre at studentene har lært det de skal i henhold til emnebeskrivelsen. Intensjonen bak reglene om fusk må derfor være å sikre at man kan vise at man kan stoffet, og ikke får andre til å gjøre jobben. Flere studenter som henvender seg til studentombudet fordi de har fått mistanke om fusk rettet mot seg, forklarer at det aldri var intensjonen å fuske, at de ikke kjente godt nok til reglene om hva plagiat faktisk er, og at de ikke visst hva ulovlig samarbeid innebar. Er det da fusk og «ureglementert samarbeid» når man får noen til å lese gjennom oppgaven før innlevering, søker bekræftelser på at man har tenkt riktig, eller får et familiemedlem eller venn til å korrekturlese eller lignende, spør studentene.

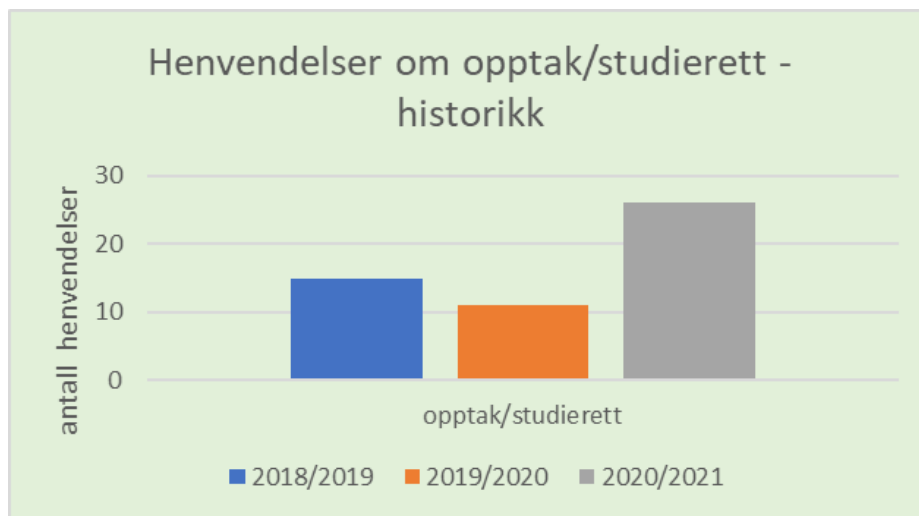
Ifølge Felles Klagenemnd er det slik at dersom klageren (studenten) ikke er klar over at han eller hun har brutt en regel om fusk, foreligger det rettsvillfarelse. Men det er bare den aktsomme rettsvillfarelsen som kan føre til at studenten fuskehandling ikke sanksjoneres, altså ikke der studenten burde vært kjent med reglene. Spørsmålet blir derfor om universitetets regler for fusk er klare, forståelige og lette å finne og sette seg inn i for studentene.

Piratkopiering

Særlig om kategorien opptak/studierett

Som man ser av diagrammet under har det vært en relativt markant øking i antall saker som omhandler opptak og studierett. Studentombudet har hatt 26 slik saker i år, mot 11 forrige år. Henvendelsene til studentombudet som kan kategoriseres under opptak/studierett omhandler i stor grad rettigheter knyttet til utvidet studierett f.eks. på grunn av sykdom, eller andre problemer i studiesituasjonen som gjør at studenten står i fare for å miste studieretten. Noen studenter ønsker også bistand i forbindelse med klage på avslag om opptak til masterstudier, mens andre ønsker generell informasjon om opptak til ulike bachelorprogram. I sistnevnte tilfeller henviser studentombudet studenten til veiledningstjenesten eller direkte til studiekonsulent på aktuelt fakultet.

I fjor kunne man slå fast at denne kategorien var den eneste som hadde gått ned i antall saker fra året før. I år er det den kategorien som relativt sett har økt mest. En god forklaring på denne økningen er ikke lett å finne, men flere studenter enn tidligere har henvendt seg til studentombudet med spørsmål om muligheter for å utsette studieplassen de har fått opptak til, om rettigheter og kriterier for utsettelse etc. En årsak til økningen i denne type henvendelser kan tenkes å være pandemirelatert; flere enn tidligere har søkt opptak til høyere utdanning, mye pga. permisjon fra jobb eller oppsigelse, og med en usikker jobbsituasjon vil flere søke høyere utdanning. Når det så skjer endringer i arbeidssituasjonen og man får jobben tilbake, innser man at man ikke klarer å kombinere jobb og studier som planlagt. Flere lurer på muligheten for å kunne beholde studieplassen sin og utsette oppstart.

Men ikke alle henvendelsene i denne kategorien er en konsekvens av den pandemien vi har stått i.

En student på et femårig masterløp kontaktet studentombudet da han mente at karakterkravet for sikret reservert plass på overgang fra bachelor til master for studenter som gikk femårig integrert master ble spesifisert/endret uten at det hadde gått ut informasjon verken via e-post eller på nettsidene til studiet. Et endret/spesifisert krav ville medføre at studenten sto i fare for ikke å komme videre fra bachelor til master, da han hadde tatt høyde for det karakterkravet som forelå ved opptak. Studentombudet kontaktet fakultetet og det viste seg at informasjonen om spesifiserte krav til overgang/opptak til master var kommet for

sent og at den i tillegg var mangelfull, og fakultetet bestemte derfor å endre kravet slik at opprinnelig opptakskrav igjen ble gjeldende.

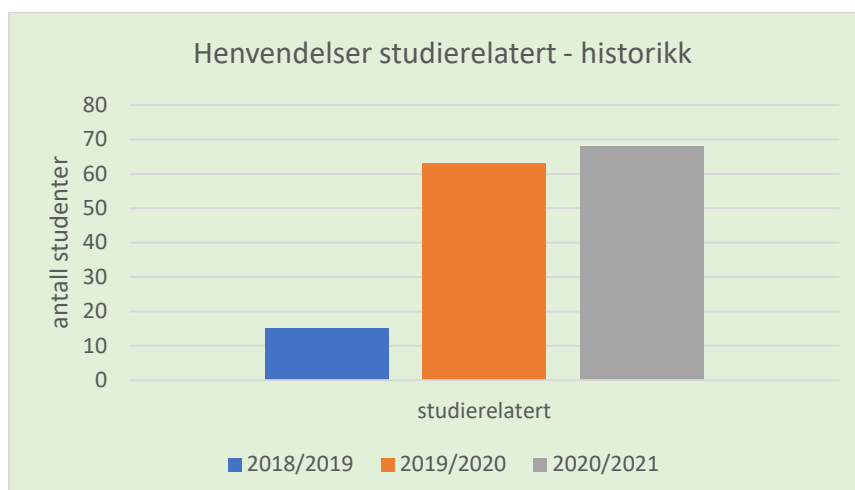

Odd trodde han hadde alt som skulle til for å bli ekte drillpike. Han tok feil.

Særlig om kategorien studierelatert

Saker som kategoriseres som studierelaterte saker kan anses som en samlekategori for saker der det er vanskelig å plassere saken/henvendelsen i kun en av de andre kategoriene. Derfor er også dette den kategorien henvendelser med størst variasjon i type problemstilling. Det kan være saker som omhandler undervisning, pensum, veiledning, endring i studietilbudet, studie- og emneplaner etc. Noen saker handler om endringer som får konsekvenser for studentene også på lengre sikt, og der intensjon bak endringen og reel konsekvens kanskje ikke henger sammen.

En gruppe studenter henvendte seg til studentombudet hver for seg, men med samme problemstilling. De hadde fått vite, noe sent, at de manglet studiepoeng i ett emne for å kunne få en bestemt tittel på vitnemålet. Nye krav fra UHR medførte at flere studenter hadde startet på et masterstudium uten tilstrekkelig mange studiepoeng innen et emne på bachelornivå. Fakultetet beklaget at det ble gitt feilinformasjon knyttet til overgang bachelor master, og at informasjon om nye krav kom for sent til en del studenter. Studentombudet kontaktet administrasjonen ved fakultet, og resultatet var at dekan beklagde sen implementering og sen informasjon fra fakultetets side om hva som er gjeldende krav. Fakultetet bestemte også at det skulle tilbys nytt skreddersydd emne og åpne for kontinuasjonseksamen for de berørte studentene slik at de kan oppfylle kravet og få lovet tittel på vitnemål.

Man ser av diagrammet over at det er en liten økning i antall saker kategorisert som studierelaterte henvendelser i år i forhold til i fjor.

Fordi mange studenthenvendelser omhandler studentens rettigheter og plikter, og universitetets ansvar og plikter overfor studentene i forbindelse med forelesninger, obligatorisk undervisning, deltakelse i obligatoriske studentaktiviteter, rettigheter i forbindelse med veiledning, og bruk av andre ressurser i samsvar med gjeldende studieplan eller emnebeskrivelse, er det etter studentombudets skjønn en mangel, slik det også ble fremhevet i fjorårets rapport, at universitetets studie- og eksamensforskrift ikke er mer eksplisitt og beskrivende på dette området.

Studentombudet ble invitert til et rektormøte i april 2021 for å snakke om blant annet denne problemstillingen. Innholdet i utdanningsplanen alle studenter ved UiS signerer, (ved opptak til studieprogram over 60 studiepoeng) inneholder blant annet regler om fusk, plikt til å kjenne eksamensforskriften, Uhl-kjennskap, låneregler for biblioteket, IT-regler, etiske retningslinjer for studenter og bekreftelse på gjennomført HMS-kurs. Men, den gjensidigheten i rettigheter, plikter og ansvar som skal gjelde mellom den enkelte student og universitetet fremkommer ikke. Hva som er universitetets ansvar og plikt når det gjelder eksempelvis tilrettelegging, ansvar for å informere, veilede og følge opp studentene, sier utdanningsplanen lite om.

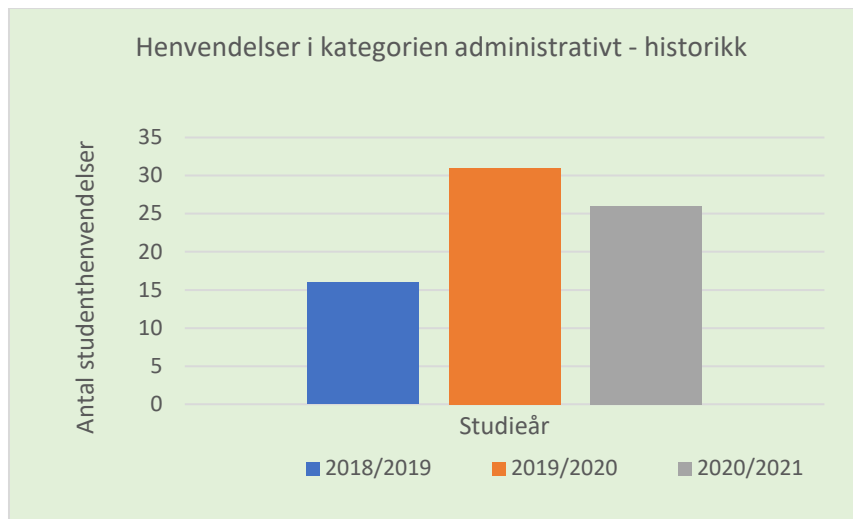
Utdanningsplanen er studentens kontrakt med universitetet og er en «paraply» som favner flere sider ved det å være student ved UiS. Derfor mener studentombudet med styrke at det fortsatt er viktig at UiS har klart definerte formuleringer i regelverket i forhold til hva utdanningsplanen skal inneholde av rettigheter og plikter for studentene og for UiS. Studentombudet viderefører derfor anbefalingen fra forrige årsrapport om at det institusjonelle regelverket på dette området bør utbedres.

Midt i tredje semester Byggfag bestemte læreren seg for å kalle en spade for en spade

Særlig om kategorien administrativt

Studentombudet får en del henvendelser som omhandler klage på saksbehandlingstid, mangel på begrunnelse for vedtak, manglende informasjon og kunngjøringer, ønske om å slutte eller bytte studiested, overføring til andre studiesteder og mulige brudd på saksbehandlingsregler etter forvaltningsloven. Dette kan handle om manglende informasjon om klagerett, frister for å klage og fremgangsmåte ved klage.

Man ser av diagrammet over at antall henvendelser som omhandler administrative problemstillinger har gått noe ned fra i fjor. Studentombudet merker seg også at de sakene som er registrert i denne kategorien er relativt enkle å løse, og har liten alvorlighetsgrad for studenten. Det er gledelig. Likevel er det noen situasjoner/saker, der studentens manglende oppfølging av plikten til å holde seg oppdatert og sette seg inn i regler og retningslinjer får store konsekvenser. Samtidig er det også slik at studentombudets skjønsmessige vurdering av enkelte situasjoner tilsier at administrasjonen lett kunne informert studenten og dermed unngått relativt store konsekvenser for studenten.

En student kontaktet studentombudet fordi hen ikke hadde lest nøye nok på studieplanen at eksamen i to emner i høstsemesteret var forkunnskapskrav for å gå opp til eksamen i påfølgende emner vårsemesteret. Studenten var mye syk og slet med lite motivasjon og stort arbeidspress og meldte seg syk på ordinære eksamener i to emner om høsten. Dette medførte at hen måtte melde seg til konte påfølgende semester samtidig som normal progresjon og oppmelding til emner gjeldende semester ble fulgt. Da arbeidspresset ble for stort kontaktet hen administrasjonen og faglærer for å høre hva som kunne gjøres. Her ble hen oppfordret til å fortsette som før, motivert med at «dette klarer du» osv. Men studenten innså at hen måtte gjøre noen valg i forhold til prioritering av eksamener, så studenten fikk gyldig fravær med sykemelding også på konteeksamen for høstemnene. Hen ville nå følge undervisningen og fokusere kun på de emnene som gjaldt vårsemesteret. Så, midt i semesteret, får studenten en telefon fra administrasjonen med et påfølgende skriftlig vedtak om at hen har fått innvilget gyldig fravær på ordinær eksamen og kontinuasjonseksamen i høstemnene som er forkunnskapskrav i emnene som skulle tas på våren. Det betydde at hen måtte ha bestått emnene forrige semester for å kunne melde seg til eksamen i våremnene.

Eksamensforskriften ved UiS, § 3-8. punkt 3 sier: «Kandidater som ikke oppfyller de fastsatte arbeidskrav, herunder innleveringer, laboratorieøvinger o.l., prøver, eksamener, eller som ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis, skal nektes adgang til prøving med mindre det skyldes gyldig fravær og dekan avgjør at adgang likevel er faglig forsvarlig (...) Hvilke arbeidskrav som må være oppfylt for å få adgang til prøving skal fremgå av emnebeskrivelsen.» Det framkom av emnebeskrivelsene at høstemnene var forkunnskapskrav for våremnene. Fakultetet trakk derfor studenten fra våremnene og muligheten for å melde seg til eksamen var dermed borte.

Det er studentens plikt å sette seg inn i egen utdanningsplan og studieplan og de emnebeskrivelser og krav som ligger i studieplanen for å kunne fortsette progresjonen. Studentombudet kan likevel ikke fri seg fra tanken om at det ville vært rimelig, da studenten søkte råd pga. stort arbeidspress, å informere studenten om forkunnskapskravene og viktigheten av å prioritere «riktig» med tanke på å kunne fortsette progresjonen. Studentene ville da kunne unngått å bli trukket fra emnene i vårsemesteret som påfølgende medførte ett års forsinkelser i studieprogresjonen.

Saken over er et eksempel på konsekvenser at studentens manglende oppfyllelse av plikten til å sette seg inn i universitetets forskrifter og lese studieplan og emnebeskrivelser nøye. At studentene har en slik plikt og viktigheten av at studentene kjenner denne plikten, er med på å forsterke betydningen en godt regulert utdanningsplan som inneholder en beskrivelse av slike plikters innhold og konsekvens.

Særlig om kategorien læringsmiljø

I universitets- og høyskoleloven er § 4-3 viet studentens rettigheter og universitetets plikter knyttet til læringsmiljøet ved institusjonen:

§ 4-3. Læringsmiljø

(1) Styret har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø. (...)

(2) Styret har ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljø, er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal det, så langt det er mulig og rimelig, sørges for

a) at lokaler, adkomstveier, trapper mv. er dimensjonert og innredet for den virksomhet som drives.

b) at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklima og luftkvalitet.

c) at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige.

d) at lokalene er innredet slik at uheldige fysiske belastninger for studentene unngås.

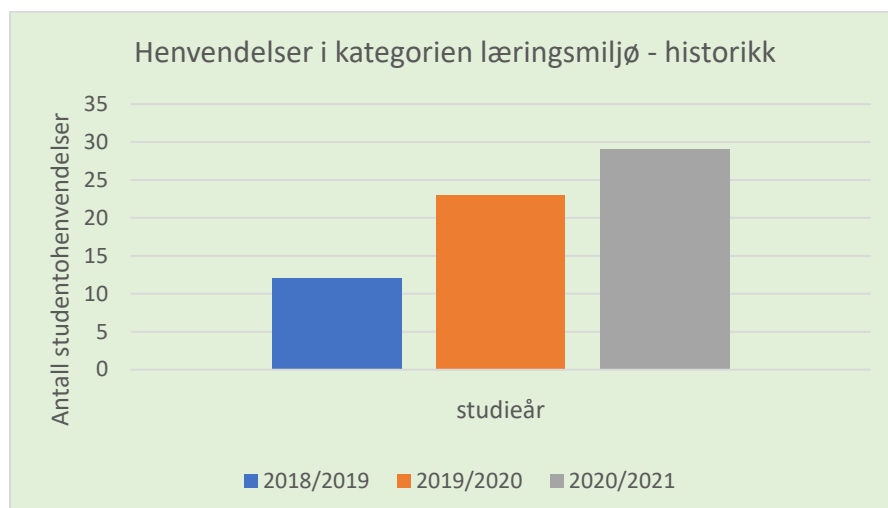
e) at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges.

f) at tekniske innretninger og utstyr er forsynt med verneinnretninger og blir vedlikeholdt slik at studentene er vernet mot skader på liv og helse.

g) at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved institusjonen.

h) at læringsmiljøet er innrettet for studenter av begge kjønn.

i) at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

Studentombudet har mottatt 29 henvendelser som omhandler læringsmiljø. Læringsmiljøbegrepet er i denne sammenheng definert som studentenes fysiske og psykiske arbeidsmiljø⁷. I rapporten for to år siden rapporterte studentombudet at flere studenter, kanskje særlig internasjonale studenter, henvendte seg til studentombudet fordi de følte seg ensomme og opplevde at store deler av undervisningen var digital (før pandemien), noe som resulterte i betydelig mindre fysiske møter med medstudenter. Slike henvendelser var det færre av året etter, da pandemien slo inn. Dette er et paradoks, all den tid Norge stengte og studentene ble tvunget hjem til digitale løsninger, streaming og et stengt universitet.

I studieåret 2020/2021 har henvendelsene som kan kategoriseres som læringsmiljørelaterte vært varierte i innhold; alt fra studenter som bare ønsker noen å snakke med, som ønsker profesjonell psykologhjelp, som sliter med ensomhet og angst, som er usikker på studievalg, studenter med språkproblemer i forelesning, studenter som er misfornøyd med foreleser, eller studenter som er misfornøyd med gruppesammensetning eller studenter som ønsker å bytte veileder.

Veiledning

Studentombudet vil i år som i fjor trekke frem studenters henvendelser knyttet til problemer i veiledningssituasjonen i forbindelse med arbeidet med bachelor- eller masteroppgave. Det ble i den forbindelse anbefalt at det ses på institusjonelle retningslinjer for veiledning for bachelor- og masterstudenter, da studentombudet tok opp dette i rektormøtet ved UiS 26.4.21. Det finnes pr. i dag fakultetsvise og studieprogrambestemte retningslinjer knyttet til skriving av oppgave, som også inneholder avsnitt om veiledning, men disse inneholder ikke krav til hverken veileder eller studenten med tanke på rettigheter og veiledningens innhold og kvalitet. Det er heller ikke institusjonelle retningslinjer som sikrer likebehandling. Tilbakemeldingen fra rektormøtet fremholdt at det ikke ville være mulig å lage institusjonelle retningslinjer da veiledningen er så ulik i sin natur, eksempelvis på en bachelor i utøvende kunsthøgskole vs. en bachelor i sosiologi. Fakultetenes autonomi ble også trukket frem som et argument for ikke å utarbeide institusjonelle retningslinjer for veiledning.

En student kontaktet studentombudet fordi hen var misfornøyd med veiledningen i arbeidet med masteroppgaven. Hen fikk ingenting ut av veiledningen og veileder brukte den begrensede tiden studenten hadde med veileder på å snakke om generelle studieadministrative problemstillinger på studiet. Studenten tok opp med veileder det hen oppfattet som lite konstruktive og utenfortema samtaler i veiledningstimen og fikk til svar at det kanskje ikke var riktig at studenten skrev denne masteroppgaven, og at dersom hen ikke var fornøyd med veileder, burde hen finne seg en ny.

Studentene står i en ganske vanskelig situasjon dersom veiledningen som studenten ofte er avhengig av for gjennomføring av bachelor- og masteroppgave ikke fungerer. I universitetets studie- og eksamensforskrift heter det i § 3-10 nr. 4 c) at «*Dekan selv skal gi utfyllende regler for gjennomføring, veiledning av bachelor- og masteroppgave*». Utdanningsavdelingen, som ansvarlig for denne forskriften, sier at det enkelte fakultet skal ha sine utfyllende regler som nærmere beskriver reglene rundt bachelor- og masteroppgave, herunder gjennomføring, hvor mange veiledningstimer kandidatene har krav på etc.

⁷ UiS' Læringsmiljøutvalg (LU) definerer studentenes læringsmiljø som pedagogisk, psykososialt, digitalt, organisatorisk og fysisk læringsmiljø- altså kvaliteten på studentens omgivelser. Universell, som er det nasjonale organet for læringsmiljø og universell utforming i høyere utdanning definerer læringsmiljø som «*totaliteten av fysiske forhold, planer, lærestoff, læremidler, organisering av undervisningen, arbeidsformer, vurderingsformer, sosiale relasjoner og holdninger til læring – altså alle faktorer som kan påvirke studentenes læring*». (www.univerell.no)

Studentombudet etterlyser likevel generelle, institusjonelle og prinsipielle retningslinjer for veiledning som sikrer en viss likebehandling av studentene ved UiS i veiledningssituasjonen på bachelor- og masteroppgaven. I rektormøtet presenterte studentombudet forslag til innhold i slike generelle prinsipielle retningslinjer uavhengig av fakultet og studieprogram.⁸ En slik type generelle prinsipielle retningslinjer kunne, tror studentombudet, medført at krav og forventninger ble mer avklart, samtidig som studentene i større grad kunne oppleve en mer rettferdig og mer likebehandlet veiledning.

Særlig om kategorien tilrettelegging

Studentene ved UiS har lovfestet rett til tilrettelegging av studiesituasjonen ved behov. Universitets- og høyskolelovens § 4-3 (5) sier:

«(5) Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter. Retten gjelder tilrettelegging som ikke innebærer en uforholdsmessig byrde for utdanningsinstitusjonen. I denne vurderingen skal det legges særlig vekt på tilretteleggingens effekt for å fjerne barrierer for disse studentene, kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser. Institusjoner på Svalbard skal så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles i den enkelte utdanningen.»

I studiesituasjonen skiller man gjerne mellom tilrettelegging ved funksjonsnedsettelse, og tilrettelegging av eksamen. I UiS sin studie- og eksamensforskrift er det en egen bestemmelse (§ 4-3) som omhandler særskilt tilrettelegging ved prøving/eksamen. Studentene ved UiS kan søke om tilrettelegging av den praktiske gjennomføringen av eksamen. Det må søkes innen angitte frister og behovet må dokumenteres. UiS skal tilrettelegge individuelt for studenter med særskilte behov. Denne retten begrenser seg til at det ikke skal være en uforholdsmessig byrde for institusjonen å tilrettelegge, og innebærer dermed en skjønnsmessig vurdering av den enkelte students søknad om tilrettelegging.

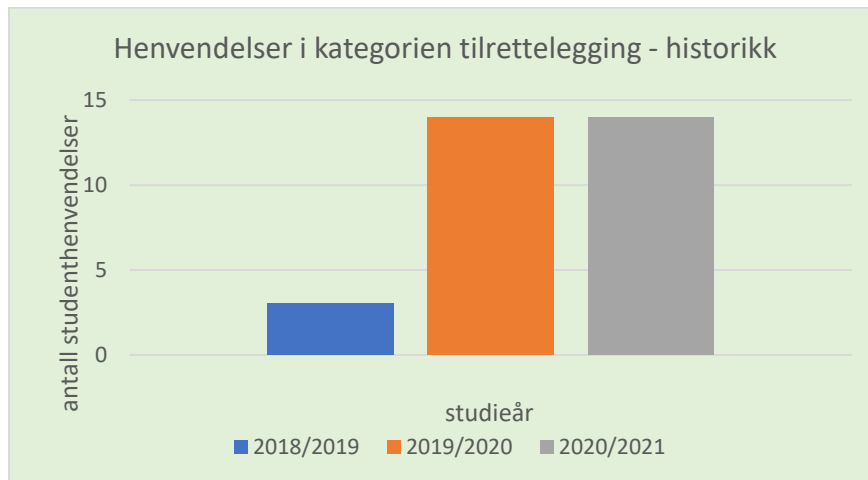
Studentombudet fikk i denne rapporteringsperioden, som i fjor, 14 henvendelser knyttet til tilrettelegging⁹. De fleste henvendelsene til studentombudet handler om studenter som ønsker tilrettelegging, men ikke vet hvor de skal henvende seg, hvem de skal snakke med eller hvilke rettigheter de har. Andre studenter ønsker å snakke om behovet for tilrettelegging. I slike tilfeller henviser studentombudet til tilretteleggingstjenesten¹⁰. Noen studenter som kommer til studentombudet har kun spurt foreleser, medstudenter, rådgiver eller andre om man kan få tilrettelegging og fått et uklart svar tilbake. I slike tilfeller informeres studenten om at man må søke om tilrettelegging. Noen studenter oppfordres også til å konkretisere behovet sitt for tilrettelegging

⁸ Fra studentens side kunne man eksempelvis tenke seg at det utarbeides felles tids- og arbeidsplan sammen med veileder, krav om studentforberedelse, følge plan, si fra om en ikke kan møte, si fra ved samarbeidsproblemer, lage fremdriftsplan, krav om deltakelse i fellessamlinger og at man følger regler for veiledning. Fra veileders perspektiv kan man eksempelvis se for seg et krav om at man kjenner de etiske retningslinjene, at man tar initiativ til første møte, avtale om x antall timer, krav om forberedelse, krav til innhold i veiledningen (metode etc.), krav til å holde seg orientert om progresjon og at man sier fra ved endringer i veiledningen.

⁹ Noen henvendelser omhandler gjerne både ulike spørsmål knyttet til eksamen, der tilrettelegging er en av utfordringene. Dermed kan noen saker til studentombudet være sortert under eksamen i stedet for tilrettelegging, og ikke telles med i denne kategorien. Det samme gjelder tilrettelegging når studenten er i praksis. Noen av disse sakene havner i kategorien 'praksis'.

¹⁰ UiS har en egen tilretteleggingstjeneste for studenter med funksjonsnedsettelse eller spesielle behov. I tillegg kan man kontakte eksamenskontoret og søke om tilrettelegging av eksamen.

mest mulig, da det er lettere å få tilpasset individuell tilrettelegging etter behov dersom man unngår en vid og lite spesifikk søknad.

Studentombudets erfaring er at tilretteleggingstjenesten ved UiS gjør en god jobb for best mulig tilrettelegging for studenter med særskilte behov. Det samme gjelder i forhold til tilrettelegging ved eksamen. Det er gledelig, og viser at UiS gjør en solid innsats for å legge til rette for et inkluderende og universelt utformet læringsmiljø for alle studenter.

Men det er ikke alltid studentene vet hva de skal gjøre dersom de trenger tilrettelegging. Det er heller ikke alltid det er studenten det står på. Noen studenter henvender seg til studentombudet fordi de opplever å ikke bli hørt, kanskje fordi de henvender seg til «feil person» ved UiS, ikke blir tatt seriøst eller at vedkommende ikke vet hva han/hun kan gjøre for studenten. En student kontaktet studentombudet med følgende:

«Hei! Jeg opplever ganske mye motstand hos faglærerne mine når det kommer til tilrettelegging og veiledning på studie. Jeg har ADHD-diagnose og trenger veiledning. Det jeg alltid får som svar er: det er bare å komme innom kontoret hvis du lur på noe. Terskelen min for å gjøre noe sånt er ganske stor, spesielt siden jeg føler at faglærerne ikke er på min side. Jeg vil gjerne komme inn til en samtale hvis det er mulig. Har et par andre ting jeg frustrerer og bekymrer meg over også.»

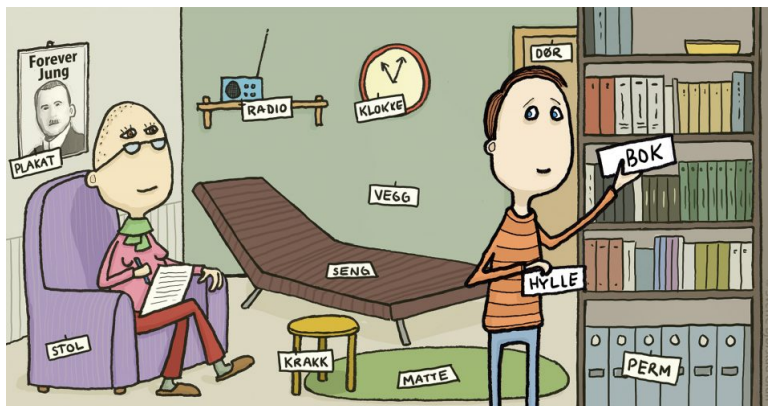
Selv om studentombudets erfaring er at tilretteleggingstjenesten ved UiS fungerer bra, er overstående henvendelse ganske typisk for dem som ikke har «kommet så langt» i prosessen at de har snakket med tilretteleggingstjenesten. Det er viktig at hver enkelt student blir sett og hørt når de henvender seg til faglærer, administrasjon eller andre, og studentombudet mener det er viktig å minne ansatte om den aktivitetsplikten som ligger i tilretteleggingsbestemmelsen i likestillings- og diskrimineringsloven som også favner UiS.

Aktivitetsplikt

Tilretteleggingsbestemmelsen i Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)¹¹ § 21 er en bestemmelse som gjelder for studenter med funksjonsnedsettelse

¹¹ I forarbeidene til likestillings- og diskrimineringsloven (Prop. 81L) heter det at «Tilretteleggingsplikten forutsetter et samarbeid mellom den som tilrettelegger og den det tilrettelegges for. Dersom den det tilrettelegges for har kjennskap til og kunnskap om hva som vil tilfredsstille behovet for individuell tilrettelegging, har vedkommende en plikt til å bidra med slik informasjon. (...) De som har ansvaret for å

og særskilte behov. Man skal sikre en egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen for å fremme likeverd med tanke på opplærings- og utdanningsmuligheter. Avgrensningene i bestemmelsen kan kort sies å være at tilretteleggingen ikke skal være en uforholdsmessig byrde for institusjonen, samt at den ikke skal gå på bekostning av faglige krav. Studentombudet ønsker i den sammenheng å minne om at med studentens rett til individuell tilrettelegging følger også en plikt for institusjonen. Denne plikten forutsetter samarbeid mellom institusjon og student. Dersom studenten vet hva som vil tilfredstille behovet for individuell tilrettelegging, må studenten gi informasjon om dette. Tilsvarende har utdanningsinstitusjonen plikt til å aktivt forsøke å tilrettelegge, og sette seg inn i tilretteleggingsbehov som kan følge aktuell diagnose eller funksjonsnedsettelse. Utdanningsinstitusjonen kan derfor ikke unndra seg ansvaret for å etterspørre tilrettelegging for studenter med et tilretteleggingsbehov.¹² Et slikt samarbeid og denne aktivitetsplikten fra institusjonens side burde vært formulert i utdanningsplanen til den enkelte student.

Etter syv timer hos psykolog hadde Stig blitt skikkelig god til å sette ord på ting

Særlig om kategorien praksis

Mange studieprogram ved UiS har praksisemner. Formålet er at studentene utvikler kunnskap, kompetanse og ferdigheter gjennom praktisk handling, teoretisk refleksjon og bearbeiding av egne faglige kunnskaper og ferdigheter innen f.eks. læreryrket, sykepleie eller journalistyrket. Praksis er tett knyttet opp til tematikken i teoretiske emner i studieplanene på det studieprogrammet studentene går på.

Ved flere av utdanningene på UiS er praksis en sentral del av studiet. Studentene blir veiledet og vurdert i praksis, og må bestå praksis for å kunne fortsette på studiet. En god, lærerik og bestått praksistid er derfor avgjørende for progresjon i studiet og for oppnådde krav for videre fremdrift. Praksisemnene skal i tillegg til å gi økte kunnskaper, ferdigheter og kompetanse innen et fremtidig

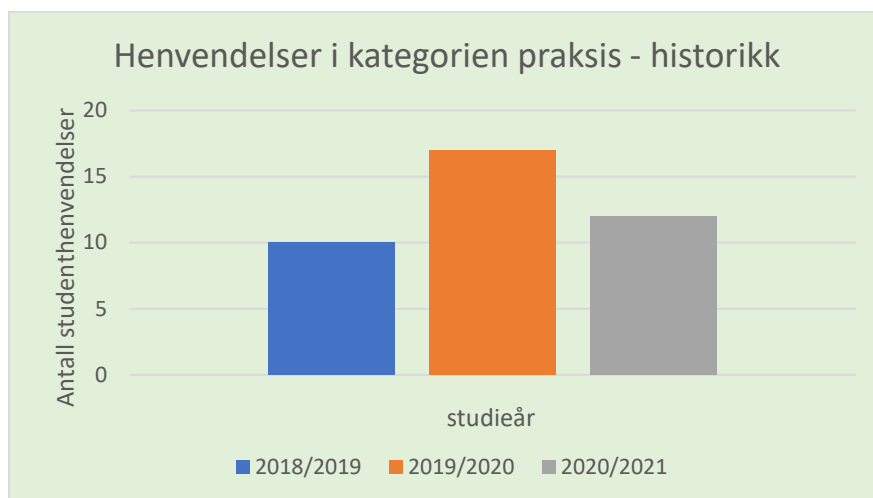
tilrettelegge har plikt til å utvise aktivitet knyttet til tilretteleggingen, og bør sette seg inn i hvilke tilretteleggings behov som kan følge av den aktuelle diagnosen eller funksjonsnedsettelsen, jf. LDN sak nr. 21/2007. Kommune, arbeidsgiver eller skole kan ikke overlate ansvaret for å etterspørre tilrettelegging til personen med et tilretteleggingsbehov.»

¹² Universell, som avdeling i nyetablerte Direktorat for høyere utdanning og kompetanse, jobber hovedsakelig med inkludering, universell utforming og læringsmiljø i all høyere utdanning. De fremhever aktivitetsplikten til institusjonen som viktig i samarbeidet om tilrettelegging mellom student og institusjon.

yrke, også fortelle noe om studentens egnethet og skikkethet til å kunne utøve yrket etter endt utdanning.

De fleste studentene som kontakter studentombudet for praksisrelaterte problemstillinger har enten ikke bestått praksis, ikke fått praksis der de ønsker, opplever praksisen som vanskelig relasjonelt, eller utfordrende på grunn av manglende tilrettelegging. Studentombudet er ikke klageinstans, men ombudet gir råd og veiledning om klageprosess og rettigheter, og også bistand i form av gjennomlesning og kommentarer i klageskriving ved behov. Studentombudet veileder også om regelverket og de retningslinjene UiS har for praksis.

I studieåret 2020/2021 fikk studentombudet 12 henvendelser kategorisert under tema praksis. Det er en reduksjon på 5 henvendelser fra forrige rapportperiode.

Særlig om kategorien koronarelatert

I rapporten for et år siden kunne studentombudet melde om 23 koronarelaterte henvendelser til ombudet (fra mars til og med juli 2020). I «koronastudieåret» 2020/2021 har studentombudet mottatt 11 henvendelser som er direkte koronarelaterte.

Fra studentombudets perspektiv, med 23 koronarelaterte henvendelser på fem måneder våren 2020, til 11 koronarelaterte henvendelser de neste 12 månedene (studieåret 2020/2021), kan man lett falle for fristelsen å konkludere med at studentene ved UiS er tilpasningsdyktige og lærenemme i utfordrende tider, og at UiS har tilnærmet seg utfordringene forrige studieår har bydd på, på en god måte for studentene. Hvilke konsekvenser pandemien faktisk har hatt for våre studenter, er det for tidlig å si noe om enda.

Studentombudet har hatt jevnlig kontakt med kolleger (studentombud) ved de andre utdanningsinstitusjonene i Norge i rapportperioden, og de kunne alle rapporterte om det samme; overraskende få henvendelser knyttet til pandemien. Forklaringen på dette tror studentombudet er det samme som for våren 2020, nemlig at universitetet mobiliserte og brukte mye ressurser på å håndtere studenter som kontaktet UiS med koronarelaterte problemstillinger. Samtidig har fakulteter og institutter ved UiS vært gode på informasjon ut til studentene.

Likevel, noen bekymringer knyttet til pandemien har det vært:

En student kontaktet studentombudet fordi hen reagerte på at forelesningene kun ble tilbudt som fysiske samlinger. Ettersom man sto «ovenfor en global pandemi og mange må være borte ved det minste symptom så går en glipp av ufattelig mye når en ikke får deltatt i forelesningene». Studenten fortalte at mange medstudenter på studiet hadde små barn og måtte i tillegg være borte ved barns mulige koronasymptomer. Studenten var også bekymret for smitte i forhold til familie i risikogruppe. «En kan fort ende opp med å måtte være borte store deler av semesteret og potensielt slite med å følge studieprogresjon når forelesninger ikke blir strømmet eller lagt ut som opptak», mente studenten. Studenten var redd det kunne føre til at noen ville trosse de tiltak som var iverksatt i redsel for å gå glipp av viktig undervisning. Studenten mente det var urettferdig at endel emner på andre utdanninger tilbød forelesninger ved streaming, og at dette burde være mulig uten at det skulle gå på bekostning av fysiske forelesninger.

Studentombudet har mottatt flere henvendelser av denne typen gjennom studieåret, og mange av de som har tatt kontakt om problematikken rundt streaming av forelesninger versus fysisk oppmøte og smittevernhensyn, forteller at også andre medstudenter snakker om det samme og har samme bekymring. Fra et studentperspektiv har det ikke vært vanskelig å forstå denne bekymringen, og studentombudet har også erfart at det har vært problematisk å forklare/rettferdiggjøre den åpenbare forskjellsbehandlingen studenter opplever når noen studentgrupper/klasser får tilbud om digital undervisning i form av streaming/opptak, mens andre ikke har fått det.

Særlig om kategorien ph.d.

I forbindelse med lovfesting av studentombudsrollen i 2019, ble det aktuelt ved UiS å revidere mandatet til studentombudet. Ansvarsområdet ble i den forbindelse utvidet (gjeldende fra 1.1.2020) til også å omfatte doktorgradsstudentene ved UiS. I mandatets punkt 2 heter det: «*Studentombudet skal være en uavhengig bistandsperson som skal bistå og rådgj studenter i saker knyttet til studiesituasjonen. Med studenter menes alle registrerte studenter ved universitetet, inkludert doktorgradsstudenter*».

Studentombudet har i rapportperioden kun hatt tre henvendelser fra ph.d.-studenter. Ordningen har så å si kun vært gjeldene i pandemitid, og ombudet har derfor hatt noe begrenset mulighet til å nå ut med budskapet om studentombud også for ph.d.-kandidater. Likevel har ombudet blitt invitert til å presentere rollen og arbeidsoppgaver for nye ph.d.-kandidater i studieåret 2020/2021. Mer om det i avsnitt 4.

4. Andre oppgaver

Hovedoppgaven til studentombudet er å bistå og veilede studenter i saker knyttet til studiesituasjonen. Promotering og kommunikasjon ut i organisasjonen for å gjøre studentombudrollen kjent for studenter, og for ansatte, er også viktig. Pandemistudieåret 2020/2021 bød naturlig nok på utfordringer knyttet til fysiske besøk og kontakt med studenter og enheter ved UiS. Likevel opplever ombudet å ha hatt god digital kontakt med studenter og ansatte ved UiS gjennom e-post, Zoom, Teams, chattefunksjon knyttet til studentombudets facebookside, og selvsagt pr telefon.

Bursdagshilsener på veggen var noe herk før Facebook

Kommunikasjon og promotering

Fast e-post til alle studenter ved UiS

En målsetting for studentombudet er at flest mulig studenter og ansatte skal kjenne til studentombudsordningen. Studentene ved UiS skal vite at de kan kontakte studentombudet dersom behovet melder seg.

På denne bakgrunn har studentombudet ved starten av hvert semester, både høsten 2020 og våren 2021 (som tidligere år) sendt ut e-post til alle studenter ved UiS, presentert ombudsordningen og oppfordret studentene til å ta kontakt om behovet skulle melde seg. Det har vist seg effektivt å kontakte studentene på den måten. Man ser av henvendelsesstatistikken at september og februar er de månedene med klart flest henvendelser. Effekten av at studentene får en e-post direkte i sin digitale postkasse med beskrivelse av hva studentombudet kan hjelpe til med, og med en direkte oppfordring om å ta kontakt ved behov, har vært god. Mange studenter viser til denne e-posten når de tar kontakt med ombudet, og terskelen for å ta kontakt blir også gjerne mindre av en slik direkte oppfordring.

Fysiske besøk ved institutt/fakultetet/enheter

Studentombudet ønsker at også de ansatte ved UiS skal kjenne til ombudsordningen. Derfor har ombudet tidligere henvendt seg til alle fakultet og institutt ved UiS med ønske om å bli invitert til et av enhetenes faste møter. I rapportperioden (2018/2019) var ombudet på besøk ved alle fakultet på UiS og ved mange institutt/avdelinger. Høsten 2019 var ombudet og presenterte studentombudsfunksjonen for studentrådet ved Fakultet for utøvende kunsthøgskole i Bjergsted, og for ansatte ved avdeling for folkehelse ved Det helsevitenskapelige fakultet. I studieåret 2020/2021 har ombudet dessverre ikke kunnet gjennomføre slike fysiske besøk.

Ph.d.-kandidatene

Studentombudet har i rapportperioden blitt invitert til nye ph.d.-studenters Get-started-seminar. Her har ombudet fått presentere ombudsrollen og viktigheten av at også ph.d.-kandidater tar kontakt ved behov. Ph.d.-kandidatene anses gjerne som både ansatte og studenter, og dermed kan de falle mellom to stoler i behandlingen av problemstillinger de måtte komme opp i. Derfor er det viktig å nå ut til ph.d.-kandidatene med budskapet om at de gjerne må ta kontakt med studentombudet dersom

de er i tvil om hvem de skal kontakte, så kan heller ombudet vise vei videre og henvise til eksempelvis HR-avdelingen eller fakultetsadministrasjonen dersom ombudet ikke kan hjelpe direkte.

Studentorganisasjonen, StOr

Tidligere har studentombudet hatt mer eller mindre faste møter med studentorganisasjonen StOr for på generell basis å snakke om ulike problemstillinger studenter kan møte på, og utveksle erfaringer om studentmøter og utfordringer studentene som masse kan stå i. I denne rapportperioden har ikke slike møter blitt prioritert, og studentombudet har et ønske om at man kan ta opp igjen dette møtepunktet kommende studieår dersom man går mot mer normale tider.

Deltakelse i arbeidsgrupper/møter

Ansatt-initierte møter med studentombudet

Studentombudet har tidligere gjennom fakultets- og instituttbesøk oppfordret ansatte til å ta kontakt med ombudet i saker som omhandler studenter, enten det gjelder en studentsak spesielt (taushetsplikt i hensyntatt) eller det er av mer generell art. Studentombudet har i denne rapportperioden ikke hatt noen slike henvendelser. Erfaringer fra tidligere har vist at dette kan være nyttige møtepunkt for samtaler og belysning av problemstillinger til beste for studentene, og studentombudet vil benytte anledningen til å oppfordre ansatte til å ta kontakt ved behov. Ved en gjenopptakelse av institutt-/enhetsbesøk fremover vil trolig slike ansatt-initierte møter være lettere å få i stand.

Kontakt med studenttillitsvalgte

Læringsmiljøutvalget rådga styret om ny tillitsvalgtordning for UiS, og styret gjorde følgende vedtak i juni 2020:

«Styret fastsetter revidert tillitsvalgt-ordning for studenter ved UiS slik det framgår av denne sak, og ber om at gjennomføringen av ordningen starter høstsemesteret 2020, med vekt på følgende elementer:

- 1. Fakultetet har i samarbeid med valgstyret ansvar for at det er tillitsvalgte på emne-, studieprogram og fakultetsnivå*
- 2. De tillitsvalgte blir valgt*
- 3. Det blir gjennomført opplæring av de tillitsvalgte*
- 4. Studenttillitsvalgte i sentrale utvalg, styrer og nemder honoreres Ordningen inngår i det reviderte kvalitetssystemet.*

Når ordningen gjennomføres må systemet utformes i tett koordinering med resten av kvalitetssystemet.»

At universitetet har et velfungerende studenttillitsvalgtsystem er viktig for studentene og deres påvirknings- og medvirkningsmuligheter, og har stor betydning for læringsmiljøet. Studentombudet har mandatfestet at ombudet skal informere om dets rolle og gi opplæring av tillitsvalgte. Studentombudet bidro til opplæring av tillitsvalgte med informasjon om studentombudsrollen i et digitalt møte med tillitsvalgte i november 2020.

Studentombudet har ambisjon om å få til faste møtepunkter med tillitsvalgte gjennom studieåret når tillitsvalgtordningen er godt implementert og pandemien tillater mer normal arbeidssituasjon.

Læringsmiljøutvalgsobservatør

Studentombudet er fast observatør i universitetets læringsmiljøutvalg. Det innebærer talerett, men ikke stemmerett i møtene. Å kunne bidra i diskusjoner og ytre meninger i studentombudsperspektiv i læringsmiljø saker er nyttig, og en god måte for ombudet å holde seg orientert om institusjonelle

læringsmiljørelaterte problemstillinger på. I tillegg har ombudet fast post på agendaen til kvalitetsutvalget (sammøte mellom utdanningsutvalget og læringsmiljøutvalget) der ombudet kan orientere de to utvalgene om saker som opptar ombudet. Det er et ønske og et mål for ombudet at disse orienteringene skal bidra til å belyse utfordringer/problemstillinger som kan frembringe saker, særlig til læringsmiljøutvalget.

«Tilgang» til ledelsen

Mandatet til studentombudet gjør det klart at *«studentombudet har anledning til å fremme saker direkte til styret eller andre organ med beslutningsmyndighet ved universitetet om nødvendig.»*

Bortsett fra fremleggelse av årlig rapport til styret, har ikke studentombudet sett det som nødvendig å benytte seg av denne tilgangen til universitetets beslutningsmyndigheter. Som rapporten viser er det flere utfordringer den enkelte student kan belyse, som ombudet anser som problematisk på systemnivå i organisasjonen. Likevel har ikke disse blitt ansett som så «viktige» institusjonelt eller av en så stor betydning at ombudet har sett det nødvendig å fremme sak for styret (eller et fakultet).

Fra 1.1.20 er studentombudet organisatorisk plassert i rektors stab med kontorsjef som nærmeste overordnede. Som et resultat av at ombudet er plassert i rektors stab, har ombudet hatt jevnlig møter med kontorsjef, personvernombud og vitenskapsombud gjennom året. I tillegg har prorektor for forskning og leder for forskningsetisk utvalg deltatt i disse møtene. Dette er nyttige møter og danner grobunn for diskusjoner der deltakerne i møtet har sammenlignbare problemstillinger eller saker som kan berøre hverandre. I disse møtene har studentombudet luftet ulike problemstillinger eller bekymringer ombudet ser i kontakt med studenter. Eksempler på slike saker er bekymringen for økende fusksaker i forbindelse med eksamen, manglende institusjonelle retningslinjer for veiledning på bachelor- og masternivå, og mangelfull beskrivelse av universitetets ansvar og plikter i studentens utdanningsplan. I april 2021 ble studentombudet invitert til å snakke om disse temaene i et av de ukentlige rektormøtene der toppledelsen ved UiS samles. Disse problemstillingene belyses også i denne rapporten, og utgjør det studentombudet med styrke mener institusjonen bør ta tak i fra et studentombudsperspektiv.

5. Nettverk, konferanser og møter utenfor UiS

Nettverk

Studentombudet deltar i både nasjonale og internasjonale nettverk. I Norge hadde vi pr. 31.7.2021 19 studentombud. Rollen som studentombud, og stillingens uavhengighet, er særegen i sektoren, og derfor er det avgjørende for landets mange studentombud å ha et godt samarbeid i uformelle nettverk, både nasjonal og i Skandinavia.

Studentombudet ved UiS, er i likhet med de fleste andre studentombud i Norge, også medlem av ENOHE, European Network of Ombuds in Higher Education. ENOHE består av ombud for høyere utdanningsinstitusjoner over hele verden, og har som formål å *«learn from each other, to help implement good governance at higher education institutions and create a more solid base for the ombud function in higher education.»* (www.enohe.net)

I løpet av rapportperioden har ikke det nasjonale nettverket for studentombud hatt fysiske samlinger, men vi har hatt digitale møter. Den skandinaviske nettverkssamlingen som var planlagt i København og i Lund (Sverige) høsten 2020 ble dessverre avlyst grunnet pandemien, det samme ble ENOHE-konferanse som var planlagt i Athen sommeren 2020.

Mindre høyskoler og fagskoler

Studentombudet ved UiS inngikk en arbeidsavtale om å være studentombud også for studentene ved Høgskulen for grøn utvikling (HGU) på Bryne i september 2019. HGU har 42 studenter og er Norges minste høyskole. I desember 2020 inngikk også Kunstscolen i Stavanger et samarbeid med studentombudet. Dette er en mindre fagskole med 45 studenter, og skolen ligger sentralt i Stavanger. Studentombudet finner det ikke naturlig å ta med henvendelser utenfor UiS i denne rapporten, og det ligger heller ikke til avtalen med HGU eller Kunstscolen i Stavanger å rapportere på disse henvendelsene.

6. Endelig – en oppsummering av ombudsåret 2020/2021

Det er gledelig å se en årlig økning i antall henvendelser til studentombudet. Det er bra at flere studenter får hjelp til sine utfordringer og problemstillinger. En beskjedne økning i henvendelsene i rapportperioden sammenlignet med den markante økningen man opplevde året før, skaper ikke bekymring. Den markante økningen i antall henvendelser fra 2018/2019 til 2019/2020 var et åpenbart resultat av nye metoder for å nå ut til studentene på en aktiv måte. Denne metoden er videreført i denne rapportperioden, og ombudet merker seg at den også dette året har fungert godt. Likevel, det er alltid rom for forbedringer, og en viktig jobb for studentombudet er å nå ut til flest mulig studenter ved UiS. Det ligger en viss rettsikkerhet og trygghet for studentene i bare å vite at studentombudet finnes, at man har mulighet til å søke råd, få veiledning og bistand i møte med en stor og kompleks organisasjon som et universitet er. Studentombudet har derfor som mål å bli enda bedre på å promotere studentombudsordningen i året som kommer; stå på fysiske stands på campus Ullandhaug og Bjergsted, bli mer synlig og aktiv på sosiale medier som facebook og instagram, og etter hvert få et mer fysisk synlig kontor med lett tilgang for studentene.¹³

Endelig, Rapporteringsperioden for denne rapporten ender 31.7.2021. Det siste oppdraget for studentombudet var å svare, da Khrono¹⁴ kontaktet ombudet på ferie i høyfjellet på Hovden, 20. juli; «*Hvordan synes du, som studentombud, at det siste året har vært, med pandemi og det hele?*» Ved foten av Store Nos, var den første tanken at det ikke bare var fjellet som var bratt dette året. Men studentombudet kunne ikke annet enn å skryte av våre studenter for måten de har håndtert pandemien på, og det måtte også tilføyes at UiS som institusjon har gjort det man kunne, tatt i betraktning en totalt uforutsigbar pandemi. En «force majeure-begivenhet» som denne pandemien har vært, setter enhver avtale på prøve, så også den mellom et universitet og en student.

For å sitere min kollega, studentombud ved Universitetet i Agder: «*Vi har testet noen grenser og erfart at vi har større handlingsrom enn vi trodde. Jeg tror man har lært at det fungerer tålelig greit å sitte hjemme. At man har gjort noen erfaringer med andre eksamensformer enn å sitte fire timer i en gymsal. Og vi har blitt utfordret på om vi har et godt nok regelverk for hva som er fusk og ikke fusk*» (Eirik Andreassen Mo, studentombud UiA, i Khrono 1.8.21)¹⁵

¹³ UiS er midt i en omorganisering hva gjelder fysiske plasseringer av enheter og funksjoner. Studentombudet har flyttet ut av sitt kontor i Kitty Kiellands hus pga ombygging, og planen er at ombudets kontor skal være i første etasje i Arne Rettedals hus, eller på bakkeplan i Kitty Kiellandshus når ombygging er ferdig. Da vil studentombudet sitte sammen med universitetets sentrale veiledningstjeneste.

¹⁴ Khrono er en uavhengig nyhetsavis for høyere utdanning og forskning.

¹⁵ Hele artikkelen: <https://khrono.no/studentombud-om-krisearet--unntakstilstand/596577>

I skrivende stund er vaksinerings mot covid-19 i full gang. Man kan øyne en ende på pandemien, samfunnet er i ferd med å åpne. Samtidig frembringer og belyser en slik fase nye utfordringer og problemstillinger for våre studenter. Tiden vil vise hvordan vi som universitet håndterer endringer, omstillinger og nødvendig utvikling. Kjedelig blir det neppe, og nye, uforutsigbare og tidligere hypotetiske problemstillinger vil måtte håndteres. Studentombudet tenker at det ikke er usannsynlig at man vil se at studentene, de beste blant oss, er forbilder også her.

Universitetet i Stavanger, 16.11.21

Maren Anne Kvaløy

Studentombud UiS

Vedlegg

Kategoribeskrivelse

Henvendelsene fra studentene er sortert etter ulike saksområder ut i fra hva som synes å være hovedinnholdet i henvendelsen. Her er noen eksempler på hva som ligger innunder hver enkel kategori.

Eksamen

- Formelle feil på eksamen, klage
- Eksamenskarakter, sensur, klage
- Begrunnelse for eksamenskarakter
- Oppmelding eller annullering av oppmelding til vurdering

Praksis

- Praksisplass
- Klage på praksislærer/veileder
- Klage på praksisstedet
- Forhold som ikke er regulert, men som angår eksamen/praksis

Studierelatert

- Pensum
- Obligatorisk aktivitet, undervisning, innlevering
- Undervisning, undervisningstilbud, fremmøte til undervisning, språk og målform
- Endring av studietilbud
- Programplaner og emneplaner
- Kvalitet og evaluering
- Studieprogresjon, utdanningsplaner
- Forhold som ikke er regulert, men som er relatert til studiet

Tilrettelegging

- Forsinkelser i saksbehandling av tilrettelegging
- Antall vurderingsforsøk, avbrutt vurdering, gyldig fravær
- Utsatt tid for innlevering
- Dispensasjon for obligatorisk oppmøte/innlevering
- Annen form for tilrettelegging, endret vurderingsform

Administrativt

- Saksbehandlingstid
- Begrunnelse for vedtak som ikke gjelder vurdering av faglige prestasjoner
- Klage på vedtak som ikke gjelder vurdering av faglige prestasjoner
- Informasjon og kunngjøringer
- Veiledningsplikt etter forvaltningsloven
- Andre saksbehandlingsregler etter forvaltningsloven, f.eks. informasjon om begrunnelse, klagerett, klagefrist og fremgangsmåten for klage
 - Annet som gjelder UiS' saksbehandling som forvaltningsorgan

Læringsmiljø

- Fysisk læringsmiljø

- Psykososialt læringsmiljø, ansattes opptreden, medstudents opptreden, konflikt
- Organisatorisk læringsmiljø, studentorgan, studentrepresentanter
- Andre forhold relatert til helse, sikkerhet og velferd

Opptak/studierett

- Opptak til studieprogram eller enkeltemner ved UiB
- Masteropptak
- Andre forhold som ikke er regulert

Ph.d.

- Alle type henvendelser fra doktorgradsstipendiater som omhandler studiesituasjonen og som ikke angår deres ansattforhold til UiS.

Koronarelatert

- Fravær undervisning
- Praksis
- Internasjonale studenter
- Smittevern
- Eksamen
- Undervisning
- Mistet jobben
- Hjemmekontorproblematikk

Annet

Andre saker som ikke passer inn i kategoriene over, men som er relatert til studiesituasjonen.

Henvendelser utenfor ordningen

- Studenter fra andre utdanningsinstitusjoner
- Spørsmål eller situasjoner knyttet til Studentsamskipnaden i Stavanger, eller andre
- eksterne aktører knyttet til studiesituasjonen
- Henvendelser som ikke er knyttet til studiesituasjonen

De presiseres at det ikke har vært henvendelser nyttet til alle de overnevnte punktene, men det er eksempler på saker som ligger under kategorien.

Mandat

Mandat for studentombudet ved UiS

Organisatorisk plassering vedtatt av rektor etter drøftinger i sentralt hovedavtaleutvalg 2.12.2019. Mandat er vedtatt av universitetsstyret 26.11.2014 med virkning fra 1.1.2015. Ansvarsområde er fra 1.1.2020 utvidet til også å gjelde doktorgradsstudenter.

Organisatorisk plassering:

1. Studentombudet er organisatorisk plassert i rektors stab med kontorsjef som nærmeste overordnede.
2. Studentombudet rapporterer direkte til styret gjennom årsrapporten.

Mandat

1. Studentombudet skal være en frittstående instans som ikke er underlagt noen instruksjonsmyndighet.
2. Studentombudet skal være en uavhengig bistandsperson som skal bistå og rådgi studenter i saker knyttet til studiesituasjonen. Med studenter menes alle registrerte studenter ved universitetet, inklusive doktorgradsstudenter.
3. Studentombudet skal bidra til at saker løses på lavest mulig nivå, men skal ikke være et klageorgan med vedtaksmyndighet. Studentombudet kan i utgangspunktet ta alle sakstyper som angår studentene, men tar ikke stilling til faglige spørsmål. Studentombudet skal heller ikke bistå i saker som gjelder klage på karakterer, men kan gi studentene informasjon om klagefrister og rettigheter ved klage. Dersom studentombudet ikke selv kan behandle en sak, skal ombudet henvise studenten videre til rett instans.
4. Studentombudet kan ikke omgjøre eller oppheve vedtak som er fattet av de faste beslutningsorganer ved universitetet.
5. Både studenter og ansatte skal kunne varsle studentombudet om kritikkverdige forhold som berører studentenes situasjon. Det skal kunne varsles konfidensielt dersom det bes om det. Dersom det varsles konfidensielt, gjør studentombudet oppmerksom på at det vil være begrenset i hvilken grad saken kan forfølges.
6. Studentombudet skal påse at saker får en forsvarlig og korrekt behandling og at studentenes rettigheter og vanlige saksbehandlingsregler blir ivaretatt.
7. Studentombudet har anledning til å fremme saker direkte til styret eller andre organ med beslutningsmyndighet ved universitetet om nødvendig. Studentombudet har imidlertid ikke møteplikt i noe organ ved universitetet annet enn styret dersom styret i enkeltsaker selv skulle bestemme dette. Studentombudet kan ta saker opp direkte med fakultetets ledelse. Studentombudet kan også melde saker inn for HR-avdelingen dersom det finnes nødvendig.
8. Studentombudet skal fritt kunne ta opp saker på eget initiativ og har rett til å avgi høringsuttalelser i alle saker som behandles på alle nivå, og som direkte eller indirekte berører studentene. Studentombudet skal fritt kunne avgi en uttalelse dersom ombudet finner det nødvendig.
9. Studentombudet skal på eget initiativ kunne iverksette og foreta undersøkelser og rimelighetsvurderinger i forbindelse med behandling av studentsaker og andre forhold som gjelder studentene på både konkret og generelt grunnlag.
10. Studentombudet har myndighet til å innkalle til løsningsfokuserte møter mellom berørte parter.
11. Studentombudet kan synliggjøre og foreslå tiltak det finner nødvendig.
12. Studentombudet skal informere om ombudets rolle og gi opplæring til studenttillitsvalgte.
13. Verken studenter eller noe organ ved universitetet har innsynsrett i studentombudets saker
14. Studentombudet har tilgang til Felles studentsystem, utover dette har ombudet bare innsyn i studentopplysninger eller saksdokumenter i den grad studenten det gjelder har gitt samtykke til innsyn. Studentombudet har taushetsplikt etter Forvaltningsloven § 13. (endret den 30.04.15, RF16/15).

15. Ombudet skal selv fritt kunne avgjøre hvilke saker det vil ta, men hovedområdet skal være saker som angår studentenes studiesituasjon. Studentombudets avgjørelse om å avvise en sak kan ikke påklages. Avgjørelsen skal likevel begrunnes.

16. Det er kun universitetsstyret som kan treffe beslutning om eventuell nedleggelse eller innskrenking av studentombudets mandat.